

α) Για κατοικία:

Ελάχιστο εμβαδόν γηπέδου 4.000 M^2

Κατ'εξαίρεση θεωρούνται άρτια τα γήπεδα τα οποία έχουν τα ελάχιστα όρια εμβαδού που καθορίστηκαν α) με το από 21.7.78 Π.Δ/γμα "περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακού του οικισμού Αραχόβης (Βοιωτίας) και τροποποίησης και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομής των οικοπέδων αυτού" ΦΕΚ 460Δ/78 και ειδικότερα με το άρθρο 3: Ζώνη Δ παράγραφος 1 αυτού, β) με το από 18.1.77 Π.Δ/γμα "περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομής των οικοπέδων του ρυμοτομικού σχεδίου/και καθορισμού ζώνης δομής και των όρων δομής αυτής εις των εκτός σχεδίου περιοχή Χρυσού (ΦΕΚ 35 Δ/77) και ειδικότερα το άρθρο 2 παράγραφος 2α αυτού γ) με το από 29/10.76 Π.Δ/γμα "περί τροποποίησης και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομής των οικοπέδων των ρυμοτομικών σχεδίων Ιτέας και Κίρρας" ΦΕΚ 399/Δ/76 και ειδικότερα το άρθρο 4 παράγραφος 1

Η συνολική επιφάνεια των ορόφων της οικοδομής δεν θα υπερβαίνει τα 400 M^2 και το μέγιστο ποσοστό κάλυψης του γηπέδου θα είναι 5%.

Επιτρέπονται μόνον διόροφα κτίρια με μέγιστο ύψος 8,5 μ συμπεριλαμβανόμενου του ύψους της στέγης από κεραμίδια η κατασκευή της οποίας είναι υποχρεωτική. Συντελεστής δόμησης 0,05

β) Για ξενοδοχειακές και τουριστικές εγκαταστάσεις:

να ισχύσουν τ'ακόλουθα:

Ελάχιστο εμβαδόν γηπέδου 10.000 M^2

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης: 15% του γηπέδου

Μέγιστος αριθμός ορόφων δύο (2), Μέγιστο ύψος κτηρίων 8,5μ, συμπεριλαμβανόμενου του ύψους της κεραμοσκεπής, υποχρεωτικά, στέγης.

Για το συντελεστή δόμησης εφαρμόζονται οι διατάξεις των περιπτώσεων α, β, γ, δ, ε, της υποπαραγράφου 1 της παραγράφου Β του από 12/5.84

π.Δ/τος "Τροποποίηση και συμπλήρωση του από 6.10.78 Π.Δ/τος" περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομής των γηπέδων των κειμένων εντός των ρυμοτομικών σχεδίων και εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων, προ του 1923, οικισμών, ΦΕΚ 538/Δ/17.10.78) ΦΕΚ 380 Δ/84 όπως ισχύουν.

ΠΕΡΙΟΧΗ 3Α: Στη περιοχή αυτή υπάγονται οι ακόλουθες εκτάσεις.

- α. Ανατολικά της Αραχόβας,
- β. Ανατολικά και νότια της Αμφισσας (περιοχή Ανάληψης και περιοχή νότια του λόφου Αγ.Χαραλάμπους) και
- γ. Ανατολικά της Κίρρας.

Στη περιοχή 3Α Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών και ξενοδοχειακών

εγκαταστάσεων. Αρτιότητα γηπέδου, για τις τουριστικές εγκαταστάσεις, 4.000 τμ. Οι υπόλοιποι όροι δόμησης ξενοδοχείων και κατοικιών είναι ίδιοι με αυτούς της περιοχής 3.

Όπου στις περιοχές 3 και 3Α προβλέπονται τουριστικές εγκαταστάσεις αυτές θα γίνουν συγκροτήματα μικρών κτισμάτων, αποτελούμενα από 4-5 δωμάτια.

Απαγορεύεται κάθε παρέκκλιση που αφορά το μέγιστο ποσοστό κάλυψης, ύψους και συντελεστή δόμησης.

ΠΕΡΙΟΧΗ 3Γ: Ός περιοχή 3Γ χαρακτηρίζεται τμήμα των Χρυσαιτικών, ΒΔ των Δελφών. Στη περιοχή αυτή, που ανήκει στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, επιτρέπεται η ανέγερση μικρών ανεξάρτητων ξενώνων για τους μελετητές του Κέντρου, με τους εξής όρους δόμησης: Κάλυψη 10%, όροφοι 2, συντελεστής δόμησης 0,20μ. επιτρεπόμενο ύψος 8μ, μαζί με την υποχρεωτική κεραμοσκεπή στέγη.

ΠΕΡΙΟΧΗ 4: Στη περιοχή αυτή επιτρέπονται, μόνον, χαμηλής όχλησης βιοτεχνίες, βιομηχανικές εγκαταστάσεις (μη ρυπαίνουσες) και ελαιοτριβεία. Ός κατώτατο όριο κατάτμησης ορίζονται τα 4 στρέμματα.

Ελάχιστο εμβαδόν γηπέδου: 4.000 Μ².

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης: 20% του γηπέδου

Μέγιστος αριθμός ορόφων: ένας (1) με μέγιστο ύψος κτηρίου 7.00 μ.

συμπεριλαμβανομένης της κεραμοσκεπούς στέγης, η κατασκευή της οποίας είναι υποχρεωτική.

Συντελεστής δόμησης: 0,2 μ.

Στη περίπτωση κτηρίου μεγαλύτερου των 2000 μ³ επιβάλλεται η διάσπαση του σε μικρότερους όγκους, έστω κι αν το ενιαίο λειτουργικά κτήριο έχει όγκο μεγαλύτερο του, ως άνω, καθοριζόμενου.

Στη περιοχή 4 εντάσσονται:

1. Το βιομηχανικό Πάρκο Αμφισσας (300μ) περίπου νότια από τον οικισμό Αμφισσας.

2. Το βιομηχανικό Πάρκο Ιτέας για μη οχλούσες και μη ρυπαίνουσες βιομηχανίες, όπως ακριβώς καθορίστηκε με την αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ10/21950/1114/15.5.91 Υ.Α

Οποιαδήποτε αιτήματα για ανέγερση εγκαταστάσεων στη περιοχή 4 και στις περιοχές όπου εντάσσονται τα βιομηχανικά Πάρκα Ιτέας και Αμφισσας θα υποβάλλονται, εφ' όσον πληρούν τις προαναφερθείσες προδιαγραφές (όρους δόμησης, εγκρίσεις άλλων συναρμόδιων φορέων),

Δ/ΝΣΗ Προϊστ. & Βλ. ασ. Αρχ/των
ΤΜΗΜΑ Αρχ/κών Χώρων

Αριθ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ10/21950/1114

Ταχ. Δ/ση: Αριστείδου 14
Ταχ. Κώδικας: 101.86

ΠΡΟΣ: Π.Δ.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΦΥΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ
Αριθ. Πρωτ. 1793
Ημερ. λήξεως 20.5.91

Πληροφορίες: Μ. Καρατζά
Τηλέφωνα: 3243015/235

ΘΕΜΑ: Έγκρισης Δημιουργίας
Βιομηχανικού Πάρκου Ιτέας

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Έχοντας υπόψη:

1. Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/54280/20-2-90/ΦΕΚ 824/τ. Β/28-12-90 "Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Υπουργού" κ.λ.π
2. Τις διατάξεις του ΠΝ 5351/32 "περί Αρχ/των"
3. Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, όπως διατυπώθηκε στην αρ. 8 26.2.91 συνεδριά του.

Α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Εγκρίνουμε τη δημιουργία βιομηχανικού πάρκου για μη οχλούσες και μη ρυπαίνουσες βιοτεχνίες στην περιοχή της Ιτέας και στο χώρο που ορίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό σχέδιο με τα στοιχεία Α.Β. Γ.Δ.Ε.Ζ.Η.Α., με τη προοπτική ν' απαλλαγεί σταδιακά η είσοδος της πόλεως και η ίδια η πόλις της Ιτέας από τις μικρές βιοτεχνικές μονάδες που είναι διάσπαρτες. Εξαιρείται ο χώρος του λατομείου στο Γλά οι εργασίες του οποίου είχαν διακοπεί με την αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ10/17732/737/3.10.89 Υ.Α. Η ελεύθερη ζώνη πλάτους 50 μ. κατά μήκος της οδού Ιτέας Αμφισας που είχε αποφασιστεί με την αρ. 2452/90 υ.Α θα φυτέθει με ζώνη υψηλού πράσινου.

Συν: (1) τοπογρ. σχέδιο
Εσωτ. Διανομ.: Α1

Ε.Υ
Η Προϊσταμένη του Τ/τος
Μ. Πάντου

Ακριβές Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

[Handwritten signature]

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1 Επωνυμία Επιχείρησης

Νομική μορφή:

Διεύθυνση: Οδός
Πόλη
Νομός
Τηλέφωνο / FAX:

2 Δραστηριότητες της επιχείρησης

2.1 Είδος παραγόμενου προϊόντος:

2.2 Μέγεθος - Είδος επιχείρησης:

α. Βιομηχανία - Βιοτεχνία

β. Εμπορική επιχείρηση

γ. Επιχείρηση/Οργανισμός παροχής υπηρεσιών

2.3 Εμπορική Δραστηριότητα:

α. Εξαγωγική

β. Εγχώρια

γ. και τα δύο

2.4 Ετήσιος τζίρος της επιχείρησης (τελευταίου οικονομικού έτους):

Μικρότερος από 10 εκατομμύρια

10 - 30 εκατομμύρια

30 - 50 "

50 - 100 "

100 - 150 "

150 - 500 "

500 και πλέον "

3 Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση

Μόνιμοι:

Εποχικοί:

Από αυτούς:

ανειδίκευτοι εργάτες:

τεχνίτες:

επιστημονικό ερευνητικό προσωπικό:

διοικητικά στελέχη:

3.1 Δυναμικότητα επιχείρησης:

4 Γενικές πληροφορίες

4.1 Χρόνος ίδρυσης της επιχείρησης:

4.2 Χρόνος εγκατάστασης στη σημερινή της θέση:

4.3 Ονομα μητρικής εταιρείας (για θυγατρικές:

4.4 Ονόματα θυγατρικών εταιρειών (για μητρικές εταιρείες):

4.5 Έχει η εταιρεία εγκαταστάσεις σε άλλη θέση;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

4.6 Αν ΝΑΙ
πού;

εντός περιφέρειας

εκτός περιφέρειας

4.7 Είδος μονάδας

Ερευνας

Διοίκησης

Αποθήκες

Παραγωγής

Εμπορίου

5 ^{*} Ένδιαφέρον για εγκατάσταση σε ΒΙΟΠΑ

5.1 Είστε διατεθειμένοι για μεταφορά μέρους ή του συνόλου των δραστηριοτήτων σε οργανωμένο Βιοτεχνικό Πάρκο;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

5.2 Ποιά από τα παρακάτω πλεονεκτήματα που προσφέρει η εγκατάσταση στο ΒΙΟΠΑ θεωρείτε σημαντικότερα:

- Τεχνικές υποδομές
- Κτιριακές υποδομές
- Κίνητρα 1892/90
- Παροχή υπηρεσιών
- Γειτνίαση με άλλες μονάδες
- Άλλες (να γίνει περιγραφή)

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ		
Υψηλή	Μέση	Χαμηλή
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Β ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1 Τεχνικές ανάγκες

1.1 Ποιές από τις παρακάτω ανάγκες εμφανίζονται στην επιχείρησή σας και πώς εσείς τις ιεραρχείτε;

Οργάνωση της παραγωγής
Σχεδίαση του προϊόντος
Προγραμματισμός παραγωγής
Παροχή πρώτων υλών
Ποιοτικός έλεγχος
Προδιαγραφές, πιστοποιητικά ποιότητας
Συντήρηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων
Άλλες (να γίνει περιγραφή)

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ		
Υψηλή	Μέση	Χαμηλή

1.2 Αν υπάρχουν ανάγκες σε κάποιον από τους προαναφερθέντες τομείς, με ποιά συγκεκριμένη μορφή αυτές εμφανίζονται:

.....
.....
.....
.....
.....

2 Χρηματοοικονομικές ανάγκες

2.1 Ποιές από τις παρακάτω ανάγκες εμφανίζονται στην επιχείρησή σας και πώς εσείς τις ιεραρχείτε;

Πρόσβαση στην κεφαλαιαγορά παραδοσιακής χρηματοδότησης
Πρόσβαση στην κεφαλαιαγορά νέου τύπου χρηματοδότησης
Πρόσβαση στα κοινοτικά προγράμματα χρηματοδότησης
Εξυπηρέτηση στην πραγματοποίηση χρηματοδοτήσεων
Άλλες (να γίνει περιγραφή)

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ		
Υψηλή	Μέση	Χαμηλή

2.2 Αν υπάρχουν ανάγκες σε κάποιον από τους προαναφερθέντες τομείς, με ποιά συγκεκριμένη μορφή αυτές εμφανίζονται:

.....
.....
.....
.....
.....

3 Οργανωτικές ανάγκες

3.1 Ποιές από τις παρακάτω ανάγκες εμφανίζονται στην επιχείρησή σας και πώς εσείς τις ιεραρχείτε;

Μηχανοργάνωση
 Διοικητική δομή
 Σύνταξη επιχειρηματικού σχεδίου
 Πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες
 Λογιστικά, φορολογικά
 Εργατικά, ασφαλιστικά
 Άλλες (να γίνει περιγραφή)

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ		
Υψηλή	Μέση	Χαμηλή

3.2 Αν υπάρχουν ανάγκες σε κάποιον από τους προαναφερθέντες τομείς, με ποιά συγκεκριμένη μορφή αυτές εμφανίζονται:

 -----

4 Ανάγκες σε Marketing

4.1 Ποιές από τις παρακάτω ανάγκες εμφανίζονται στην επιχείρησή σας και πώς εσείς τις ιεραρχείτε;

Ερευνα αγοράς εσωτερικού - εξωτερικού
 Συμμετοχή σε εκθέσεις εσωτερικού - εξωτερικού
 Εκδοση κλαδικών ομαδικών καταλόγων
 Δημιουργία βάσεων δεδομένων και τραπεζής πληροφοριών
 Συμμετοχή σε κοινά προγράμματα προβολής και προώθησης
 Συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις
 Μελέτες σχεδιασμού & ανάπτυξης του design
 Μελέτες βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας
 Ανάπτυξη νέων προϊόντων
 Άλλες (να γίνει περιγραφή)

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ		
Υψηλή	Μέση	Χαμηλή

4.2 Αν υπάρχουν ανάγκες σε κάποιον από τους προαναφερθέντες τομείς, με ποιά συγκεκριμένη μορφή αυτές εμφανίζονται:

 -----

5 Ανάγκες εκπαίδευσης προσωπικού

5.1 Ποιές από τις παρακάτω ανάγκες εμφανίζονται στην επιχείρησή σας και πώς εσείς τις ιεραρχείτε;

- Εκπαίδευση προσωπικού σε εξειδικευμένες γνώσεις
- Εκπαίδευση προσωπικού στη χρήση του εξοπλισμού
- Επιμόρφωση στελεχών σε σύγχρονες τεχνικές διοίκησης
- Επιμόρφωση στελεχών σε τεχνολογικές προόδους
- Επιμόρφωση στελεχών στην εξέλιξη αγορών και πωλήσεων
- Άλλες (να γίνει περιγραφή)

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ		
Υψηλή	Μέση	Χαμηλή

5.2 Αν υπάρχουν ανάγκες σε κάποιον από τους προαναφερθέντες τομείς, με ποιά συγκεκριμένη μορφή αυτές εμφανίζονται:

Γ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

1 Οι ανάγκες που αντιμετωπίζει η επιχείρησή σας εξυπηρετούνται από τοπικές πηγές και αν ναι σε τι ποσοστό;

Τεχνικές ανάγκες
Χρηματοοικονομικές ανάγκες
Οργανωτικές ανάγκες
Ανάγκες σε Marketing
Ανάγκες εκπαίδευσης προσωπικού

ΚΑΛΥΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ		
Πλήρως	Μερικώς	Καθόλου

2 Οι ανάγκες που αντιμετωπίζει η επιχείρησή σας εξυπηρετούνται από τις μη τοπικές πηγές και αν ναι πού;

Τεχνικές ανάγκες
Χρηματοοικονομικές ανάγκες
Οργανωτικές ανάγκες
Ανάγκες σε Marketing
Ανάγκες εκπαίδευσης προσωπικού

ΚΑΛΥΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ			
Αθήνα	Αμφισ- σα	Περιφ. Σ.Ε. (Πόλη)	Εξωτε- ρικό (Χώρα)

* 3 Η επιχείρησή σας έχει σχέση με τους παρακάτω φορείς;

Φορέας	Άγνοια	Μόνο γνώση	Γνώση και αξιοποίηση
Α.Ε.Ι.			
Τ.Ε.Ι.			
Σύμβουλοι Επιχειρήσεων			
Εταιρίες Πληροφορικής			
Επενδυτικές Εταιρίες			
Εταιρίες Επιμόρφωσης			
Δικηγορικές Εταιρίες			

4 Σας ενδιαφέρουν προγράμματα της Ε.Ο.Κ. για:

- Ανταλλαγές Προσωπικού
- Μεταφορά Τεχνογνωσίας
- Συνεργασία με ερευνητικά κέντρα ή άλλες επιχειρήσεις κρατών μελών της κοινότητας για παραγωγή νέων προϊόντων
- Επέκταση επιχειρηματικής δράσης σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης
- Δημιουργία κοινών επιχειρήσεων με επιχειρήσεις της Ανατολικής Ευρώπης σε κάποια από αυτές τις χώρες

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΚΙΝΗΤΡΑ Ν.1892/90 ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΜΕ

Ο ΕΟΜΜΕΧ αξιολογεί για υπαγωγή στα πλαίσια του Ν.1892/90, επενδυτικά προγράμματα των ΜΜΕ, ύψους μέχρι 120.000.000 δρχ., που υποβάλλονται στον Οργανισμό πριν την υλοποίησή τους, κατά τους μήνες Ιανουάριο - Μάιο - Σεπτέμβριο κάθε έτους.
Το ελάχιστο ύψος επένδυσης για ίδρυση ή επέκταση επιχείρησης είναι 45.000.000 δρχ. ενώ για εκσυγχρονισμό 10.000.000 δρχ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ			
	ΚΑΝΟΝΙΚΗ	ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ ΕΙΔ.ΖΩΝΕΣ	ΑΠΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ		ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	
			ΚΑΝΟΝΙΚΗ	ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ ΕΙΔ.ΖΩΝΕΣ	ΚΑΝΟΝΙΚΗ	ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ ΕΙΔ.ΖΩΝΕΣ
Α	40%	40%	-	15%	40%	40%
Β	40%	35%	15%	25%	40%	40%
Γ	35%	25%	25%	35%	40%	45%
Δ	25%	25%	35%	40%	45%	50%
Θράκη	15%	15%	45%	52%	55%	62%

Επιπλέον ποσοστά επιχορήγησης

1. Για συγχώνευση επιχειρήσεων, +5%
2. Για μετεγκατάσταση επιχειρήσεων από Α περιοχή στη Β περιοχή +10% εκτός ΒΙΠΕΘ (Α9 παρ.4β) και εκτός από ζώνες στους Νομούς Βοιωτίας Λάρισας και Μαγνησίας της περιοχής Β (Απόφ.ΥΠΕΘΟ 26882/12.2.92). Από Α περιοχή σε λοιπές περιοχές +15%

Επιπλέον κίνητρα

1. **Επιδότηση επιτοκίου**
Ισο ποσοστό επιδότησης επιτοκίου με το ποσοστό επιχορήγησης για το δάνειο που έχει εγκριθεί στη συγκεκριμένη επένδυση. Η επιδότηση του επιτοκίου διαρκεί για τα 3, 6 ή 10 πρώτα χρόνια εξυπηρέτησης του δανείου, ανάλογα με τον τόπο και το είδος της επένδυσης.
2. **Αυξημένες αποσβέσεις**
Αυξάνεται ο συντελεστής απόσβεσης από 20% έως 150% ανάλογα με την περιοχή που πραγματοποιείται η επένδυση και τις βάρδιες εργασίας.

Αντί των προαναφερθέντων κινήτρων επιχορήγησης, οι επενδυτές μπορούν να επιλέξουν τα φορολογικά κίνητρα του Ν.1892/90 (άρθρο 12), που αφορούν αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις και για τα οποία αρμόδιος φορέας είναι το Υπουργείο Οικονομικών.

7.2 Προτάσεις ανάπτυξης στο δευτερογενή τομέα

- Να ολοκληρωθούν άμεσα και να ξεκινήσει η λειτουργία των υφιστάμενων βιομηχανικών περιοχών στα πλαίσια μάλιστα της κρατικής πολιτικής για ώθηση στην παραγωγή και ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

- Σχετικά με την τροποποίηση της Ζ.Ο.Ε της ευρύτερης περιοχής Δελφών, όσον αφορά τις δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα για να σταματήσει η τροχοπέδη στην ανάπτυξη της περιοχής προτείνουμε:

I. Αξονας Εθνικής οδού Λαμίας - Αμφισσας - Ιτέας

A. Ίδρυση νέων επιχειρήσεων

α) Για την αθέατη από πλευράς Δελφών περιοχή και εκατέρωθεν της εθνικής οδού, μέχρι βάθους 200 μέτρων, να επιτρέπεται η ανέγερση αγροτικών αποθηκών και μεταποιητικών επιχειρήσεων χαμηλής όχλησης μέχρι 50 ίππους, για την πρώτη επεξεργασία, τυποποίηση και συσκευασία ελαιών, εξαιρουμένης της περίπτωσης των ελαιοτριβείων, με τους όρους δόμησης του Π.Δ. της 24/11 Μαΐου 1985 (ΦΕΚ 270 Α') των εκτός σχεδίου πόλεων περιοχών.

β) Επέκταση της δυνατότητας ίδρυσης επιχειρήσεων της αυτής με την παραπάνω παράγραφο δραστηριότητας να δίνεται και στα υφιστάμενα καθ' όλο το μήκος της Εθνικής οδού βιοτεχνικά κτίρια, με δραστηριότητα σήμερα διαφορετικής από την προηγούμενη.

B. Επέκταση εκσυγχρονισμός σε υφιστάμενες σήμερα επιχειρήσεις

α) Επέκταση εκσυγχρονισμός καθώς επίσης και καθετοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας να επιτρέπεται στις εξής περιπτώσεις :

1. Όταν δεν έρχεται σε αντίθεση με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες της παραγρ. Α.α). Στην περίπτωση αυτή η συνολική ισχύς δεν επιτρέπεται να ξεπεράσει τους 50 ίππους.

2. Όταν οι επιχειρήσεις αυτές, έχουν εφοδιασθεί με άδεια εγκατάστασης ή λειτουργίας ή με απαλλακτικό άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας. Στην περίπτωση αυτή να επιτρέπεται μέγιστη αύξηση της συνολικής ισχύος κατά 40% τουλάχιστον της υφιστάμενης σήμερα και με την προϋπόθεση ότι δεν αλλάζει προς το δυσμενέστερο η αρχική κατάταξη της εν λόγω δραστηριότητας στην κατηγορία όχλησης.

Γ. Εγκαταστάσεις αντιρρύπανσης και εξοικονόμησης ενέργειας

Κατ' εξαίρεση των προαναφερθέντων να επιτρέπεται η απεριόριστη αύξηση του μηχανολογικού εξοπλισμού που αφορά εγκαταστάσεις αντιρρύπανσης και εξοικονόμησης ενέργειας.

II. Περιοχές με αριθμό 4 (χάρτης 1) του ισχύοντος σήμερα Π.Δ. βιοτεχνικής - βιομηχανικής δραστηριότητας, εξαιρουμένων των δύο προτεινόμενων ΒΙΠΕ - ΒΙΠΑ πλησίον της Αμφισσας και της Ιτέας.

α) Να επιτρέπεται η εγκατάσταση χαμηλής όχλησης βιοτεχνιών και βιομηχανιών με τους αντίστοιχους όρους δόμησης που αναφέρονται στην παράγραφο Α.α) της περίπτωσης Ι.

β) Επίσης ειδικά για τις θέσεις "Αγ. Πολύκαρπος" Ιτέας και "Άγιος Στοφόρος" Αμφισσας να επιτρέπεται η εγκατάσταση λατομείων αδρανών υλικών, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8 του Ν.1428/84:

1. Για εκμετάλλευση από τους ΟΤΑ σε περίπτωση μη κάλυψης των αναγκών τους από τα ήδη υπάρχοντα λατομεία

2. Για τις ανάγκες εκτελούμενων δημοσίων έργων που δεν καλύπτονται από τη λειτουργία λατομείων μέσα στο νομό και

3. Για τη χρησιμοποίηση αδρανών υλικών ως πρώτη ύλη για την παραγωγή τσιμέντου και ασβέστη.

- Να δοθούν ισχυρά κίνητρα για την ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων (και ειδικά για παραγωγή νέων προϊόντων) στις βιομηχανικές περιοχές στα πλαίσια μάλιστα της ενίσχυσης και εκσυγχρονισμού μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων όπως εντάσσονται στο πρόγραμμα Βιομηχανικής Ανάπτυξης HELPEID (1993-1997) που φαίνεται στον πίνακα. Το πρόγραμμα αυτό δημιουργήθηκε από την διοίκηση του ΕΟΜΜΕΧ και εντάσσεται στο γενικότερο πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης της χώρας HELPEID που έχει κατατεθεί για χρηματοδότηση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Ως τώρα στην Κοινότητα - και κυρίως από το 1986 και μετά - υποστηριζόταν ότι πρέπει να ενισχύονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις διότι μεταξύ των άλλων στην απασχόληση, προσαρμόζονται ευκολότερα απ' ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις στις απαιτήσεις της αγοράς, συγχωνεύονται απλούστερα και προχωρούν ευκολότερα σε καινοτομίες. Τώρα επικρατεί όλο και περισσότερο η άποψη ότι η διάκριση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεν αρκεί και θα πρέπει να υπάρξει και άλλη διάκριση. Ειδικότερα, οι μικρομεσαίες να διαχωρίζονται επίσημα σε μικρές και μεσαίες.

Βέβαια ενώ σε όλες τις χώρες της ΕΟΚ - αλλά και στην ίδια την Κοινοτική "γλώσσα" όπως εκφράζεται από την επίσημη ταξινόμηση των οικονομικών μεγεθών (NACE) - ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις νοούνται εκείνες που απασχολούν από 10 έως 499 υπαλλήλους (από 500 υπαλλήλους και πάνω απασχολούν οι μεγάλες επιχειρήσεις), στην Ελλάδα θεωρούμε μικρομεσαίες μόνον εκείνες που απασχολούν από 10 έως 99 υπαλλήλους. Τις επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των 100 ατόμων τις "προάγουμε" αυθαιρέτως σε μεγάλες!

Η αιτία για την οποία κερδίζει έδαφος στην Κοινότητα η άποψη περί νέου διαχωρισμού είναι φανερή: η μικρή επιχείρηση συμβάλλει ουσιαστικά όχι μόνο στην απασχόληση αλλά και στην αυτοαπασχόληση. Σε ορισμένα μάλιστα κράτη-μέλη της ΕΟΚ, όπως η Ελλάδα, οι μικρές επιχειρήσεις στηρίζουν σημαντικά την οικονομία.

Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat κατέγραψαν ένα ποσοστό ίσο με 92% του συνόλου των επιχειρήσεων στους Δώδεκα που απασχολούσαν κάτω από 10 άτομα. Οι επιχειρήσεις αυτές απασχολούσαν το ένα τρίτο περίπου του συνολικού εργατικού δυναμικού της ΕΟΚ και πραγματοποιούσαν το ένα τέταρτο περίπου των συνολικών πωλήσεων.

Ωστόσο οι μικρές επιχειρήσεις δεν είναι ισόρροπα διασκορπισμένες στην ΕΟΚ. Οι περισσότερες αναλογικά με τον πληθυσμό, βρίσκονται στην Ιταλία, στην Ελλάδα και το Βέλγιο,

ΣΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

(Εκατ. δρχ.)

ΜΕΤΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ	1993	1994	1995	1996	1997
1. Παροχή Αμοιβαίων Εγγυήσεων προς ΜΜΕ	31.000	5.000	5.000	6.000	7.500	7.500
2. Παροχή Αρχ. Κεφαλαίων & Κεφ. Υψηλού Επιχειρ. Κινδύνου	3.200	500	600	600	700	800
3. Επιδότηση Επιτοκίου Δανείων στις ΜΜΕ	2.600	300	400	500	600	800
4. Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη ΜΜΕ	8.720	1.150	1.520	1.750	2.050	2.250
α. Επιχορήγηση ΜΜΕ για μεταφορά τεχνολογίας	1.100	100	200	200	300	300
β. Επιχορήγηση καινοτομιών	1.320	200	220	250	300	350
γ. Επιχορήγηση μέρους δαπανών για ευρεσιτεχνίες	1.100	150	200	200	250	300
δ. Επιχορήγηση ΜΜΕ για την πληροφορική	3.200	500	600	700	700	700
ε. Επιχορήγηση για σχεδιασμό των προϊόντων	2.000	200	300	400	500	600
5. Ενίσχυση της επιχειρημ. δράσης της συνεργασίας επιχειρήσεων και της εμπορικής συνεργασίας των προϊόντων τους	7.695	1.325	1.685	1.670	1.595	1.420
α. Δημιουργία & Ανάπτυξη Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης	1.250	190	310	310	250	190
β. Δημιουργία ή Ανάπτυξη Κοινών Υπηρεσιών των ΜΜΕ	2.715	445	635	635	545	455
γ. Ανάπτυξη συνεργασίας επιχειρήσεων	500	130	130	100	80	60
δ. Ενίσχυση ΜΜΕ για την εμπορική προβολή των προϊόντων τους	2.260	480	480	450	430	420
ε. Επιχ. περιβάλλον και Financial Engineering techniques	790	50	100	140	250	250
στ. Ενίσχυση για αξιοποίηση ειδικών προγραμμάτων ανάπτυξης	180	30	30	35	40	45
6. Παροχή ολοκληρωμένης τεχνικής βοήθειας στις ΜΜΕ	16.100	2.640	2.600	3.632	3.623	3.605
α. Ολοκληρωμένη τεχνική βοήθεια στις ΜΜΕ	15.500	2.500	2.500	3.500	3.500	3.500
β. Εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων	600	140	100	132	123	105
7. Διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων προς τις ΜΜΕ	800	150	150	200	180	120
8. Ολοκληρωμένη προώθηση Χειροτεχνικής Ανάπτυξης	8.050	1.320	1.780	1.940	1.530	1.480
α. Μελέτες - τεκμηρίωση	350	50	100	100	50	50
β. Προβολή χειροτεχνικών προϊόντων	1.100	200	300	300	200	100
γ. Ανάπτυξη χειροτεχνικών κέντρων	3.000	500	700	800	500	500
δ. Τεχνική βοήθεια στις χειροτεχνικές επιχειρήσεις	400	70	80	90	80	80
ε. Ανάπτυξη ελληνικής ταπητουργίας	3.200	500	600	650	700	750
9. Ενθάρρυνση της οργανωμένης εγκατάστασης ΜΜΕ και χειροτεχνίας	16.100	1.060	3.010	4.010	4.010	4.010
10. Ενίσχυση και βελτίωση της Αναπτυξιακής Υποδομής των ΜΜΕ	14.690	4.170	3.510	2.855	2.305	1.850
α. Παρατηρητήριο ΜΜΕ	800	150	200	200	150	100
β. Δημιουργία Οργαν. Μονάδας επιμόρφωσης στελεχών ΜΜΕ	1.000	300	300	200	100	100
γ. Ίδρυση Ινστιτούτου Τροφίμων	500	200	100	80	70	50
δ. Δημιουργία Εκθεσιακού Κέντρου - Αττική, Ρέθυμνο, Σέρρες	10.000	3.000	2.500	2.000	1.500	1.000
ε. Δημιουργία φυτωρίων επιχειρήσεων	600	150	150	100	100	100
στ. Οργαν. μονάδα σχεδιασμού προϊόντων	1.790	370	260	275	385	500
11. Εκσυγχρονισμός του Φορέα Υλοποίησης	5.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
ΣΥΝΟΛΟ	113.955	18.615	21.255	24.157	25.093	24.835

ενώ εκείνες που απασχολούν άνω των 100 εργαζομένων συναντώνται στο "πλουσιότερο τρίγωνο της ΕΟΚ", αυτό των Λουξεμβούργου - Γερμανίας - Δανίας.

Στις χώρες του Νότου οι μικρές κυρίως επιχειρήσεις είναι οικογενειακού χαρακτήρα και ως εκτούτου η συμβολή τους στην αυτοαπασχόληση είναι σημαντική. Παράλληλα όμως ανατροφοδοτούν την υπάρχουσα οικονομική κατάσταση. Οι μικροβιτεχνίες και οι μικρές μονάδες τουρισμού και αγροτουρισμού κυρίως, μαζί με τις οικοδομικές, σε περιόδους ύφεσης και ανεργίας αντέχουν περισσότερο, αλλά μετά την ύφεση δύσκολα συγχωνεύονται. Αυτό σημαίνει μεταξύ των άλλων ότι οι περισσότερες μικρομεσαίες και μικρές επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό όπου υπάρχουν τώρα.

Αρα χρήζουν βοήθειας και ενισχύσεων. Και για να γίνει αυτό απαιτούνται ακριβή στοιχεία για τον αριθμό τους, την δραστηριότητά τους, τα κεφάλαιά τους, τα κέρδη τους κ.λ.π. Τέτοια στοιχεία όμως δεν υπάρχουν. Στην Ελλάδα υπάρχουν προβλήματα καταμετρήσεως των μονάδων.

- Άμεση ανάγκη είναι να λειτουργήσει στο νομό γραφείο του ΕΟΜΜΕΧ για να προσφερθεί στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις:

- * Τεχνική βοήθεια
- * Ειδικά κίνητρα για ανάπτυξη καινοτομιών, χρηματοδότηση νέων για μεταποιητικές επιχειρήσεις τεχνολογικού προσανατολισμού.
- * Αξιολόγηση καινοτομιών - εφευρέσεων από τεχνοικονομική άποψη.
- * Ενθάρυνση της εφαρμογής σχεδιασμού προϊόντων.
- * Οργάνωση εκπαιδευτικών - επιμορφωτικών προγραμμάτων σε θέματα τεχνικά, διοίκησης και οργάνωσης της επιχείρησης.
- * Χορήγηση υποτροφιών σε νέους για κατάρτιση και εξειδίκευση σε διάφορους κλάδους.
- * Έκδοση και διάθεση βιβλίων και εντύπων για τη βιοτεχνία και τη χειροτεχνία.
- * Αξιολόγηση επενδύσεων για χρηματοδοτήσεις βάσει του ανπτυξιακού νόμου 1892/90.
- * Προβολή προϊόντων και προώθηση πωλήσεων με ειδικά προγράμματα.
- * Marketing, συμμετοχή σε εκθέσεις κ.λ.π
- * Συμμετοχή στις κρατικές προμήθειες.
- * Προώθηση του θεσμού της υπεργολαβίας
- * Φροντίδα και βοήθεια στη χειροτεχνία.
- * Έκδοση εγγυητικών επιστολών.

- Επίσης να δημιουργηθεί στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφόρησης (Euro Info Centers). Τα κέντρα αυτά προσφέρουν την πιο άμεση πληροφόρηση για κάθε είδους ζητήματα που αφορούν στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Κοινότητας (νομοθεσία, προδιαγραφές, προγράμματα), ενώ αποτελούν ταυτόχρονα το πιο βασικό δίκτυο και για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων.

Συνολικά στην Κοινότητα υπάρχουν 211 Ευρωπαϊκά Κέντρα Πληροφόρησης, 13 από τα οποία βρίσκονται στην Ελλάδα.

Το πιο τραγικό είναι ότι ενώ η χώρα μας συγκεντρώνει ένα αρκετά υψηλό ποσοστό συγκριτικά, μικρομεσαίων επιχειρήσεων, έχει μία από τις ισχνότερες παρουσίες σε Ευρωπαϊκά προγράμματα που έχουν ως στόχο ακριβώς την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Και αυτό βέβαια είναι συνέπεια της έλλειψης πληροφόρησης.

Η δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Κέντρου Πληροφόρησης, σε επίπεδο Περιφέρειας, θα προσέφερε στις επιχειρήσεις:

- * Ενημέρωση - πληροφόρηση για κοινοτικά θέματα και κοινοτικά προγράμματα.
- * Συμβουλές σχετικά με τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
- * Ευκαιρίες ανέρευνας συνεργατών από τις χώρες - μέλη των δικτύων συνεργασίας BRE και BC NET.
- * Πληροφορίες για ανακοινώσεις, κανονισμούς, οδηγίες, συστάσεις κ.λ.π της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

* Εφαρμοσμένες ενέργειες και προγράμματα της Γ. Διεύθυνσης ΧΧΙΙΙ για τις ΜΜΕ (σεμινάρια, ημερίδες, συλλογή στοιχείων κ.λ.π).

* Μεταβίβαση στα αρμόδια κοινοτικά όργανα, θέσεις και απόψεις των Ελληνικών Οργανώσεων ΜΜΕ σχετικές με την εφαρμογή της Κοινοτικής Πολιτικής.

- Μια μονάδα που θα ήταν βιώσιμη και θα μπορούσε να εγκατασταθεί στην περιοχή είναι η παρασκευή δοχείων (πλαστικών, λευκοσιδηρών και γυάλινων) για την συσκευασία κυρίως της ελιάς.

Η παραγωγή τέτοιων προϊόντων σε μια περιοχή που υπάρχει η δυνατότητα άμεσης απορρόφησης είναι ζωτικής σημασίας για το νομό. Τα εργοστάσια επεξεργασίας ελιάς που υπάρχουν στο νομό έχουν μεγάλες ανάγκες τέτοιων συσκευασιών, ιδιαίτερα για την εξαγωγή της ελιάς. Αλλά ακόμη και από έρευνα αγοράς που διεξήχθη, υπάρχει ζήτηση συσκευασιών για εξαγωγές σε χώρες όπως Κουβέιτ, Καναδάς κ.λ.π.

Από στοιχεία που συλλέξαμε μια τέτοια μονάδα θα μπορούσε να λειτουργεί σε τρεις βάρδιες και να απασχολεί περίπου 70 άτομα.

Επιπλέον η λειτουργία μιας τέτοιας μονάδας δεν έχει καμία δυσμενή επίπτωση στο περιβάλλον δεδομένου ότι δεν γίνεται απόρριψη στερεών, υγρών και αερίων αποβλήτων στο περιβάλλον. Η πλαστική ύλη μάλιστα που κόβεται ή περισσεύει από την παρασκευή πλαστικών βαρελιών ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται. Ο προϋπολογισμός μίας τέτοιας μονάδας ανέρχεται σε 500.000.000 δρχ. διότι είναι

ιδιαίτερα ακριβές οι πρεσσοεξοπλισμοί της πλαστικής ύλης σε δοχεία.

Μια τέτοια επένδυση θα μπορούσε να υπαχθεί στα επενδυτικά προγράμματα των ΜΜΕ του Ν.1892/90, και εδώ φαίνεται έντονα η ελλειψη γραφείου του ΕΟΜΜΕΧ στο νομό για ενημέρωση των επενδυτών. Η επιχορήγηση του δημοσίου για την ζώνη Δ, στην οποία υπάγεται η Φωκίδα, είναι 35% για απλή επένδυση σε κανονική περιοχή ενώ για ίδρυση, επέκταση σε ειδική περιοχή (ΒΙ.ΠΕ, ΒΙ.ΠΑ) είναι 40%.

Υπάρχουν βέβαια και επιπλέον κίνητρα όπως επιδότηση επιτοκίου, αν χορηγηθεί δάνειο, και αυξημένες αποσβέσεις ανάλογα με την περιοχή που πραγματοποιείται η επένδυση και ανάλογα με τις βάρδιες εργασίας.

- Στα πλαίσια μελέτης του Κέντρου Προγραμματισμού και Ερευνών (ΚΕΠΕ) σχετικά με τους βασικούς αναπτυξιακούς άξονες και τις προτεραιότητες κάθε περιφέρειας (Πίνακας Προτεινόμενα έργα κατά τομέα), γίνεται αναφορά στον τομέα Βιομηχανία - Ενέργεια, στην ενίσχυση μονάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Πίνακας 24
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ	
Μεταφορές	<ul style="list-style-type: none"> ● Διαπλάτυση Εθνικής οδού Θεσ/νίκης - τουρκικών συνόρων ● Εγνατία οδός ● Οδικοί άξονες Άρτας - Τρικάλων και Άρτας - Καρδίτσας ● Ζεύξη Ρίου - Αντηρίου ● Διεύρυνση και μετατόπιση εθνικών οδών Αθηνών - Πατρών, Πατρών - Πύργου, Αντηρίου - Αμφιλοχίας ● Εκσυγχρονισμός σιδηροδρομικού δικτύου Πελοποννήσου (Αθηνών - Πατρών: διπλής κατεύθυνσης, ταχείας κυκλοφορίας) ● Νέο λιμάνι στην Πάτρα ● Νέο (πολιτικό) αεροδρόμιο στον Άραξο ● Νέο αεροδρόμιο στο Ηράκλειο Κρήτης ● Κατασκευή νέου λιμανιού στην Κρήτη
Γενική υποδομή	<ul style="list-style-type: none"> ● Κατασκευή αποχετευτικών δικτύων στις περισσότερες επαρχιακές πόλεις ● Κατασκευή μονάδων βιολογικού καθαρισμού ● Κατασκευή (διαμόρφωση) χώρων υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (στην Αττική)
Βιομηχανία - ενέργεια	<ul style="list-style-type: none"> ● Βελτίωση παραγωγικού εξοπλισμού βιομηχ. μονάδων ● Παραγωγή νέων προϊόντων (,) ● Βελτίωση των υποδομών στις βιομηχανικές ζώνες ● Εκσυγχρονισμός βιοτεχνικών μονάδων ● Ενίσχυση μονάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ● Ενίσχυση ναυπηγοεπισκευαστικού κλάδου μικρών σκαφών (Νησιά Ιονίου) ● Έργα παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (στα νησιά του Αιγαίου)
Γεωργία - κτηνοτροφία	<ul style="list-style-type: none"> ● Δημιουργία κέντρου ποιοτικού ελέγχου γεωργικών υπολειμμάτων (στη Θράκη) ● Επέκταση και προστασία αρδευομένων εκτάσεων ● Αναδιάρθρωση καλλιεργειών ● Εξεύρεση νέων αγορών για τη διάθεση της γεωργικής παραγωγής ● Εγγειοβελτιωτικά έργα ● Οριοθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών και βελτίωση βοσκοτόπων ● Εκσυγχρονισμός παραδοσιακών καλλιεργειών ● Δημιουργία μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας ● Ενίσχυση αλιείας

- Προτείνουμε να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια αυτής της ενίσχυσης μια μονάδα στο νομό, συνδυασμού τηλεθέρμανσης και βιομάζας. Στο νομό υπάρχουν ανεκμετάλλευτα μεγάλα ποσά βιομάζας από γεωργικά (κυρίως από την καλλιέργεια της ελιάς) και δασικά υπολείμματα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν.

Η Κοινότητα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στην ενίσχυση και προώθηση τέτοιων έργων, δεδομένου ότι υπάρχουν ευεργετικές οικολογικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις με την πραγματοποίησή τους.

Η μονάδα αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει ως πρόγραμμα πιλότος και για άλλες περιοχές, συμβάλλοντας στην εξοικονόμηση ενέργειας με ταυτόχρονη αξιοποίηση της βιομάζας του νομού. Σε πρώτο στάδιο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή θερμότητας για κάποια δημόσια κτίρια, και μετέπειτα να επεκταθεί και σε ιδιωτικές κατοικίες.

Η διαχείριση του έργου θα μπορούσε να γίνει από κάποια Δημοτική Επιχείρηση (η σύσταση της οποίας προτείνεται στο κεφάλαιο της μελέτης αυτής και για ταυτόχρονη διαχείριση και άλλων αναπτυξιακών έργων).

Ενα τέτοιο έργο θα περιλάμβανε :

1. Το μηχανοστάσιο καύσης βιομάζας που θα περιλαμβάνει:

- . Δέβητα
- . Σύστημα τροφοδοσίας βιομάζας
- . Υδραυλική σχάρα καύσης βιομάζας
- . Σύστημα αποθήκευσης βιομάζας
- . Πολυκυκλώνα
- . Σύστημα απομάκρυνσης των υπολειμμάτων καύσης
- . Πίνακα ελέγχου λειτουργίας

2. Το δίκτυο μεταφοράς

3. * Τους σταθμούς εναλλαγής (ανάλογα με το πόσα κτίρια θα συνδεθούν)

4. Τις συνδέσεις εισόδου στο λειτουργικό δίκτυο κάθε κτιρίου

Το κόστος μιας τέτοιας μονάδας αναμένεται να είναι της τάξης των 300.000.000 δρχ. και το απασχολούμενο σ' αυτό προσωπικό 5-6 άτομα.

- Κατ' επέκταση, μια μονάδα συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού που θα βασίζεται στην χρήση της βιομάζας (υπολείμματα ελαιοκάρπου, ελαιοδέντρων καθώς και δασικά υπολείμματα) θα μπορούσε να υλοποιηθεί στο νομό Φωκίδας αξιοποιώντας τη βιομάζα της ευρύτερης περιοχής. Προτείνεται η αξιοποίηση βιομάζας στις περιοχές της κεντροδυτικής Στερεάς Ελλάδας και συγκεκριμένα των νομών Φωκίδας και Αιτωλοκαρνανίας.

Για το σκοπό αυτό προτείνεται μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας της εγκατάστασης δικτύου συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας που θα βασίζεται στη χρήση βιομάζας. Οι περιοχές της κεντροδυτικής Στερεάς διαθέτουν βιομάζα από γεωργικά (κυρίως ελιά) και δασικά υπολείμματα και δεν έχει μελετηθεί μέχρι σήμερα η αξιοποίησή τους.

Οι στόχοι της μελέτης αυτής είναι η επίδειξη της καταλληλότητας και η διερεύνηση ύπαρξης δυνατότητας ανάπτυξης ενός δικτύου συμπαραγωγής ηλεκτρισμού - θερμότητας στην κεντροδυτική Στερεά Ελλάδα, με την παράλληλη αξιοποίηση της βιομάζας που θα μπορούσε να αποτελέσει έτσι πλουτοπαραγωγικό πόρο για την περιοχή.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι θα επιτευχθούν μέσα από μεθοδολογία που σχετίζεται με :

- 1) Διερεύνηση της παραγωγής βιομάζας από ελαιόδενδρα και δασικά υπολείμματα στην κεντροδυτική Στερεά Ελλάδα.
- 2) Μελέτη της θερμικής αποδόσεως της βιομάζας ανά είδος και περιοχή.
- 3) Τεχνική μελέτη και προσδιορισμός κόστους εγκαταστάσεων και εξέταση των δυνατών γεωγραφικών θέσεων εγκατάστασης των μονάδων σε συνδιασμό με την παραγόμενη βιομάζα.
- 4) Μελέτη σύγκρισης και αξιολόγησης στοιχείων με βάση παρόμοιες επενδύσεις που έχουν γίνει.
- 5) Μελέτη κόστους λειτουργίας των μονάδων και απόδοσης της ηλεκτρικής ενέργειας.
- 6) Ενημέρωση των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και διερεύνηση πραγματοποίησης του έργου σε συνεργασία με τους φορείς αυτούς για την πιθανή λειτουργία του δικτύου και σε δημόσια κτίρια.
- 7) Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- 8) Κριτική μελέτη και τελικές προτάσεις για την αξιολόγηση του προτεινόμενου σχεδίου.

Ενα προτεινόμενο σχέδιο δράσης (PROJECT) όπως θα μπορούσε να υποβληθεί για συμμετοχή σε Κοινοτικό Πρόγραμμα επισυνάπτεται στο τέλος της μελέτης αυτής - σε Αγγλική γλώσσα. Συγκεκριμένα πρόκειται για πρόταση υποβολής στο πρόγραμμα SAVE που ενισχύει τέτοιες δράσεις (Συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με παράλληλη αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας). Στο σχέδιο προτείνεται η ενίσχυση από το Κοινοτικό αυτό πρόγραμμα, μελέτης σκοπιμότητας και βιωσιμότητας της εγκατάστασης δικτύου συμπάραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με την παράλληλη αξιοποίηση της γεωργικής και δασικής βιομάζας στην Κεντροδυτική Στερεά Ελλάδα.

Η ενίσχυση ενός τέτοιου σχεδίου θα ήταν η αρχή για μια ανοδική πορεία στο νομό στον τομέα αυτό. Η βιομάζα θα αποτελούσε πλέον πλουτοπαραγωγικό πόρο της περιοχής, και η όλη μονάδα θα ήταν πρόγραμμα πιλότος για την εφαρμογή της και σε άλλες περιοχές. Η υλοποίησή του έργου μετά την ολοκλήρωση της μελέτης, θα μπορούσε να γίνει από Δημοτική Επιχείρηση, την ίδρυση της οποίας προτείνουμε και για την υλοποίηση - διαχείριση και άλλων έργων στο νομό.

8. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

8.1. Υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια

Στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπάρχουν περιοχές έντονα τουριστικές που αποτελούν πόλους έλξης τόσο για τους ξένους όσο και για τους ντόπιους. Στους νομούς Βοιωτίας και Ευρυτανίας είναι έντονα αναπτυγμένος ο χειμερινός τουρισμός λόγω των χιονοδρομικών κέντρων Παρνασσού και Βελουχίου. Η επίδραση των δύο αυτών χιονοδρομικών κέντρων στην οικονομία των νομών Βοιωτίας, Ευρυτανίας και Φωκίδας είναι σημαντική.

Οι νομοί Φθιώτιδας και Εύβοιας παρουσιάζουν αποκλειστική σχεδόν ανάπτυξη του θερινού τουρισμού, με κύρια χαρακτηριστικά την ενδογενή προέλευση του ενώ ο νομός Φωκίδας διαθέτει επιπρόσθετα ένα σπουδαίο πόλο χειμερινού και θερινού τουρισμού, με διεθνή ακτινοβολία, τους Δελφούς.

Στο νομό Ευβοίας ο τουρισμός έχει αναπτυχθεί κυρίως στην πλευρά του Ευβοϊκού γιατί η πλευρά του Αιγαίου βρίσκεται μακριά από τις εθνικές αρτηρίες και στερείται τουριστικής υποδομής. Αναξιοποίητες επίσης είναι οι ακτές του Κορινθιακού. Στο νομό Φθιώτιδος ενώ ορισμένες λουτροπηγές έχουν τη σχετική υποδομή από τον ΕΟΤ, όπως Λουτρά Υπάτης, Πλατύστομο, Θερμοπύλες, μένουν τουριστικά αναξιοποίητες. Οι δε περιοχές Β. Ευβοϊκού και Μαλιακού κόλπου θεωρούνται κορεσμένες σε αριθμό καταλυμάτων και χρειάζονται ποιοτική αναβάθμιση.

8.2. Δυνατότητες - μέτρα

Με βάση τα παραπάνω και με τα στοιχεία τουριστικής υποδομής του πίνακα που ακολουθεί, συμπεραίνεται ότι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του χειμερινού και θερινού τουρισμού της περιφέρειας είναι :

Πίνακας 25

ΝΟΜΟΙ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΞΕΝΩΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ
Ευρυτανίας	9	10	395	963
Φθιώτιδας	113	50	3.741	7.000
Βοιωτίας	25	3	1.100	2.300
Ευβοίας	153	-	5.940	10.709
Φωκίδας	41	2	1.594	2.932
Σύνολο	341	65	12.770	23.903

1. Η δημιουργία της απαραίτητης υποδομής και στην υπόλοιπη περιφέρεια εκτός των μέχρι σήμερα πόλων έλξης, δηλαδή υπόλοιπο Ν. Φωκίδας (παράκτιες περιοχές Ιτέας, Γαλαξειδίου, Αγίων Πάντων, Τριζονίων, ορεινά γραφικά χωριά Λωρίδας και Παρνασσίδας) και ορεινά χωριά νομού Ευρυτανίας και Ευβοίας, αξιοποίηση των ανατολικών ακτών της Εύβοιας και των περιοχών της Βοιωτίας που παρουσιάζουν έντονη κίνηση (Μοναστήρι Οσίου Λουκά, περιοχές λίμνης Υλίκης, Πηγές Χαρίτων κ.α.) που μαζί με πάρα πολλούς

αρχαιολογικούς χώρους που μένουν αναξιοποίητοι , κυρίως στο χώρο της θήβας, θα μπορούσαν να συνδέσουν ένα πλέγμα μικρών και μεγαλύτερων πόλων έλξης.

2. Προσφορά εναλλακτικών λύσεων στην τουριστική πελατεία. Επιμήκυνση του χρόνου παραμονής των τουριστών με πακέτα προγραμμάτων βουνού - θάλασσας, πράγμα που μπορεί να προσφέρει καλύτερα αποτελέσματα κυρίως για τις προβληματικές περιοχές.

3. Συμπληρωματικός εξοπλισμός του χιονοδρομικού κέντρου Βελουχιού και δημιουργία νέου στη Γκιώνα, για να αποσυμφορηθεί το χιονοδρομικό κέντρο του Παρνασσού.

4. Συνέχιση του Προγράμματος των Δασαρχείων για τον εμπλουτισμό των ποταμών με άγρια πέστροφα και παράλληλη οργάνωση χώρων ερασιτεχνικής αλιείας όπου υπάρχουν δυνατότητες.

5. Προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος οικοπεδοποίησης γεωργικής γης σε ζώνες που αναπτύσσεται ο τουρισμός.

6. Αντιμετώπιση του προβλήματος της μη προσφοράς κατάλληλης υποδομής (έλλειψη μαρίνων για τα τουριστικά σκάφη, έργων ύδρευσης, αποχεύτευσης, οδοποιίας κ. λ. π.) και εξειδικευμένων τουριστικών υπηρεσιών, λόγω έλλειψης εξειδικευμένων στελεχών.

7. Ειδικά προγράμματα τουριστικής αξιοποίησης των ορεινών περιοχών.

8. Αξιοποίηση του αναπτυξιακού νόμου 1892/90 όχι μόνο για τη δημιουργία νέων τουριστικών μονάδων αλλά και για εκσυγχρονισμούς.

9. Βασική επιδίωξη και στόχος με βάση τα παραπάνω είναι η ανάπτυξη του τουρισμού της περιφέρειας ώστε να συμβαδίζει και με τους άλλους κλάδους παραγωγής.

10. Τέλος επισημαίνεται η δυνατότητα αξιοποίησης όλων των ορεινών περιοχών της περιφέρειας καθώς και της παραλιακής Φωκίδας με την εφαρμογή του προγράμματος του αγροτουρισμού.

8.3. Στοιχεία για τον τουρισμό στο νομό

Η Φωκίδα διαθέτει ένα συγκριτικά βαρυσήμαντο φυσικό και πολιτιστικό - τουριστικό δυναμικό σε κλίμακα χώρας.

Η ιδιωτική πρωτοβουλία με την αλάνθαστη διαίσθηση του μεγαλύτερου κέρδους δεν άργησε να κατακλύσει με επενδυτικά κεφάλαια την πρώτη σε ενδιαφέρον τουριστική περιοχή των Δελφών.

Όπως προκύπτει από σημερινά στοιχεία ο συνολικός αριθμός των διακινούμενων τουριστών στον άξονα Αράχωβα - Δελφοί - Ναύπακτος και συγκεκριμένα στο τμήμα Αράχωβα - Δελφοί - Χρισσό έφτασε το 1980 τον 223.000 με ετήσιο ρυθμό μεταβολής 5.8 στη δεκαετία 1971 - 1981, ενώ με βάση τον αριθμό των διανυκτερεύσεων, η μέση διάρκεια παραμονής περιορίζεται στις 1.29 μέρες.

Χωροταξική μελέτη του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για την περίοδο 1972 - 1976 πρότεινε κατά μήκος του τουριστικού άξονα Αράχωβας - Ναυπάκτου, ένα μέγιστο αριθμό 12.500 κλινών από τις οποίες 4.000 τοποθετούνται στο εκτός οικισμού Δελφών τμήμα του τουριστικού άξονα μέχρι και την περιοχή του Γαλαξειδίου.

Το επενδυτικό κεφάλαιο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας κάλυπτε το 1975 το 45% των κλινών (900) ενώ το 1984 το 70% (1400 κλίνες) μία συγκέντρωση που αντιπροσωπεύει ήδη το 64% του συνολικού αριθμού των κλινών του νομού. Τα ξενοδοχεία της περιοχής Ιτέας έως Τολοφώνα καλύπτουν μόνο το 10% του μεγέθους αυτού.

Με αποδοχή μιας μέσης ετήσιας αύξησης ρυθμού μεταβολής στον αριθμό των διακινούμενων τουριστών πρέπει να μην απέχουμε πολύ από το διπλασιασμό του αριθμού τους το έτος 2000.

Ετσι λοιπόν μπροστά στην αναμενόμενη τουριστική ζήτηση επείγει σήμερα η άμεση οργανοτεχνική προετοιμασία της αναγκαίας υποδομής.

Βέβαια ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην λιγότερο αξιοποιημένη τουριστικά Φωκίδα (Δωρίδα - Παρνασσίδα) αλλά εξίσου πλούσια σε φυσικές ομορφιές. Διότι σαν νομό παρουσιάζεται τουριστικά διζωνικός, με τους Δελφούς από την μία μεριά με γοργούς ρυθμούς ανάπτυξης, και με την υπόλοιπη περιοχή να καθυστερεί σημαντικά στην τουριστική αξιοποίηση. Στους Δελφούς σήμερα υπάρχει το 70% της τουριστικής υποδομής και το υπόλοιπο 30% διαχέεται στον υπόλοιπο νομό. Και όπως είναι αναμενόμενο υπάρχει η "τροχοπέδη" του Δελφικού τοπίου και σε έργα τουριστικής ανάπτυξης.

8.4. Προτάσεις για τουριστική ανάπτυξη

Η δυναμική πορεία τουριστικής ανάπτυξης, που γνώρισαν οι Δελφοί όπως ήδη αναφέρθηκε, έρχεται σε έντονη αντίθεση με την εξέλιξη άλλων περιοχών του νομού με σημαντικούς πόρους όπως είναι η παραλιακή ζώνη από τη μία μεριά, με επίκεντρα την Ιτέα, το Γαλαξείδι και την Ερατεινή και η ορεινή Δωρίδα και Παρνασσίδα από την άλλη. Είναι αξιοσημείωτο ότι η μέση διάρκεια παραμονής των τουριστών, στη λοιπή Φωκίδα βάσει του αριθμού διανυκτερεύσεων κυμαίνεται μεταξύ 1-1.3 ημέρες.

Είναι λοιπόν αποδεδειγμένο μέχρι σήμερα ότι η προνομιακή θέση που κατέχουν οι Δελφοί παγκόσμια και η συνεχής τουριστική ανάπτυξή τους, δεν βοήθησε στο να διαχυθούν και στο υπόλοιπο του νομού τα θετικά αποτελέσματα της ανάπτυξης αυτής.

Ετσι καθίσταται άμεση ανάγκη για τη δημιουργία τουριστικών πόλων έλξης στο υπόλοιπο του νομού επικεντρώνοντας τις δράσεις σε τρία επίπεδα :

- 1 - Παράκτια ζώνη του νομού με στόχο την δυναμική ανάπτυξη του παραθαλάσσιου τουρισμού που ελάχιστα έχει αξιοποιηθεί έως σήμερα.
- 2 - Ορεινά χωριά που διαθέτουν υπέροχο φυσικό περιβάλλον και προσφέρουν μοναδικές προοπτικές για την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού καθώς επίσης και δυνατότητες για την πολύπλευρη αξιοποίηση των δασικών εκτάσεων.

3 - Αμφισσα, με επικέντρωση στον λαογραφικό και πολιτιστικό πλούτο που διαθέτει, αξιοποιώντας όλα εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν την πλούσια κληρονομιά και τις βαθιές ρίζες των παραδόσεων.

8.4.α Προτάσεις στα τρία επίπεδα

ΕΠΙΠΕΔΟ 1

- Κίνητρα για τη δημιουργία τουριστικών επενδύσεων στην παράκτια ζώνη με ιδιαίτερη βαρύτητα στην προσέλκυση υψηλού επιπέδου τουρισμού. Παράλληλα εφαρμογή επγγελματικής κατάρτισης με σεμινάρια για βελτίωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των προσφερόμενων υπηρεσιών, στους εργαζομένους στα τουριστικά επαγγέλματα.

- Προτείνεται να σχεδιαστεί η οργάνωση και λειτουργία κάμπινγκ θαλασσιών αθλημάτων στην περιοχή Γαλαξειδίου. Ο Κορινθιακός κόλπος προσφέρεται για μικρές και μεγάλες διαδρομές ιστιοπλοίας και είναι ιδανικός επίσης για θαλάσσιο σκι, σέρφιγκ, κωπηλασία και φυσικά κολύμπι. Ο οργανωμένος χώρος των θαλασσιών αθλημάτων μπορεί να φιλοξενεί επισκέπτες που θέλουν να αθληθούν σε θαλάσσια σπορ αλλά και να εκπαιδευτούν στα θαλάσσια αθλήματα. Παράλληλα μπορούν να οργανώνονται ειδικά προγράμματα για νέους, εκπαίδευσης στα θαλάσσια αθλήματα σε συνεργασία με ΟΤΑ από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η ευρέως γνωστή ναυτική παράδοση του Γαλαξειδίου, αλλά και η πιο πρόσφατη της Ιτέας αποτελούν εγγύηση για την ποιότητα εξυπηρέτησης και την επιτυχία της επένδυσης που αναμένεται - παίρνοντας υπόψιν την υλοποίηση παρόμοιων δράσεων - να ανέρχεται σε 120.000.000 Δρχ.

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

- Στα ορεινά χωριά της Λωρίδας και της Παρνασσίδας θα μπορούσε να ενισχυθεί και να αναπτυχθεί ο αγροτικός τουρισμός στα πλαίσια μάλιστα της Κοινοτικής δράσης υπέρ του τουρισμού που ενισχύει τον αγροτικό τουρισμό. Στόχος της δράσης της Κοινότητας στον τομέα αυτό είναι η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο, των μικρών οικογενειακών ξενοδοχείων ή των δραστηριοτήτων σωματείων, δήμων, ή τοπικών φορέων.

Εκείνο που επιβάλλεται να γίνει στον τομέα αυτό είναι η πληροφόρηση των φορέων στην ύπαιθρο και η βελτίωση της πρόσβασης που έχουν στα διάφορα διαθέσιμα κοινοτικά συστήματα παροχής ενισχύσεων στο χώρο του αγροτικού τουρισμού ιδίως με την έκδοση εκλαικωμένων εγγράφων και τη δημοσίευση εγχειριδίου των φορέων. Επίσης αναγκαία είναι για τη δράση αυτή, η παροχή κινήτρων για τη βελτίωση της προσφοράς του αγροτικού τουρισμού και η υποστήριξη μέτρων για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στον τουρισμό της υπαίθρου.

Το πρόγραμμα της ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού μπορεί να ξεκινήσει με μια έρευνα και μελέτη επιλογής οικιών, και χώρων φιλοξενίας καθώς επίσης και καταγραφής κλινών σ' όλη την περιοχή εφαρμογής του προγράμματος αγροτικού τουρισμού. Θα γίνει καταγραφή επίσης των σημείων με ιδιαίτερο οικολογικό, αρχαιολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον ώστε να επιλεγούν με τον καλύτερο τρόπο οι περιοχές που είναι κατάλληλες για αργοτουρισμό.

Παράλληλα, το πρόγραμμα μπορεί να προχωρήσει με αποτυπώσεις και χαράξεις διαδρομών, και εκδόσεις ειδικών εντύπων και χαρτών ώστε να γίνουν κάποιες προπαρασκευαστικές ενέργειες και να προχωρήσει η διαδικασία της γνωστοποίησης και της προώθησης.

Και όπως είναι φυσικό θα ήταν αδύνατο να λειτουργήσει ένα τέτοιο δίκτυο αγροτικού τουρισμού χωρίς να οργανωθεί και υλοποιηθεί ένα μεγάλο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα προβολής διαφήμισης και ανάπτυξης δημοσίων σχέσεων. Ετσι είναι πολύ σημαντικό να γίνουν: προσκλήσεις στις κοινότητες που αναπτύσσεται το πρόγραμμα αγροτικού τουρισμού δημοσιογράφων, τουριστικού ρεπορτάζ από Ελληνικές και Κοινοτικές εφημερίδες, διαμόρφωση ειδικών προγραμμάτων υποδοχής σχολικών και σπουδαστικών εκδρομών και προσπάθεια για προγραμματικές συμβάσεις με εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.λ.π. Ο προϋπολογισμός της δράσης αυτής δηλαδή της οργάνωσης ενός τέτοιου προγράμματος αργοτουρισμού θα έφθανε τα 80.000.000 δρχ.

- Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθμός 1610/89 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1989 για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμός 4256/88 σε ότι αφορά τη δράση ανάπτυξης και την αξιοποίηση των δασών στις αγροτικές περιοχές της Κοινότητας (άρθρο 2) δίνεται προτεραιότητα στα προγράμματα επιχειρησιακού χαρακτήρα που αφορούν περιοχές όπου:

. Η προώθηση της δασοκομίας μπορεί να συνεισφέρει στη βελτίωση της οικονομίας της σχετικής περιοχής και στην ανάπτυξη, με τον τρόπο αυτό δραστηριοτήτων που δημιουργούν θέσεις εργασίας, παρέχοντας στα πρόσωπα που απασχολούνται στη γεωργία τη δυνατότητα πολλαπλής απασχόλησης ή εναλλακτικού εισοδήματος.

. Η συντήρηση του εδάφους και των υδάτων, η καταπολέμηση της διάβρωσης παίζουν σημαντικό ρόλο ιδιαίτερα στη γεωργία,

. Η κοινωνική και ψυχαγωγική λειτουργία του δάσους είναι ιδιαίτερα σημαντική κυρίως για την ανάπτυξη του τουρισμού και τη δημιουργία ζωνών αναψυχής για τον πληθυσμό της σχετικής περιοχής.

Η τελευταία αυτή οδηγία που περιέχεται στον κανονισμό της ΕΟΚ για τα δάση, δίνει πολλές ελπίδες για την επιτυχία οργάνωσης μιας τέτοιας δραστηριότητας με κοινοτικούς πόρους και μάλιστα σε μια τόσο ευαίσθητη περιοχή από άποψη δασικών εκτάσεων όπως η Φωκίδα.

Προτείνεται η δημιουργία, στο δασικό κορμό της Γκιώνας (δεδομένου ότι η περιοχή του Παρνασσού είναι ήδη κορεσμένη από την ύπαρξη του χιονοδρομικού κέντρου) ενός "Δασικού Πάρκου" για αναβάθμιση της περιοχής και προσέλκυση

τουρισμού. Το δασικό αυτό πάρκο θα έχει χαρακτήρα ζώνης αναψυχής μέσα σ' ένα ιδιαίτερου κάλους φυσικό περιβάλλον και θα δίνει την δυνατότητα στον επισκέπτη να ασχοληθεί με όλες εκείνες τις δραστηριότητες που συνδέονται με τις χαρές που δίνει η ζωή στο δάσος (περιπατικός, ορειβατικός, αναρριχητικός τουρισμός). Θα μπορούσε να συνδιαστεί ακόμη και η εκτροφή ζώων, που τείνουν να εκλείψουν από την περιοχή μέσα στο πάρκο αυτό.

Τα βουνά της Γκιώνας προσφέρουν στον επισκέπτη καταπληκτικές ευκαιρίες για μεγάλους περιπάτους ορειβατικές διαδρομές και αναρίχηση στις πλαγιές με σ' ένα επιβλητικό τοπίο. Αυτή η μορφή φυσιολατρικού τουρισμού αποτελεί μια νέα τάση στις προτιμήσεις των κατοίκων των πόλεων για την περίοδο των διακοπών τους. Και τα βουνά της Γκιώνας αποτελούν πρότυπες περιοχές για την ανάπτυξη αυτού του είδους του τουρισμού.

Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να διεξαχθεί μελέτη σκοπιμότητας για την επιλογή της πιο κατάλληλης θέσης, σχέδιο δράσης για την ανάπλαση της θέσης αυτής και διαγωνισμός και την δημιουργία των έργων υποδομής (χάραξη δρόμων, κτιριακά συγκροτήματα). Ο προϋπολογισμός για την υλοποίηση ενός τέτοιου έργου θα έφτανε τα 400.000.000 δρχ αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό (έως και 60%) κοινοτικής συμμετοχής που προωθεί τέτοιες δράσεις. Φορέας υλοποίησης και διαχείρισης ενός τέτοιου έργου θα μπορούσε να είναι μια Δημοτική Επιχείρηση με την μορφή που προτείνουμε να συσταθεί στο τέλος του κεφαλαίου αυτού για την υλοποίηση και διαχείριση και άλλων έργων. Είναι σημαντικό να τονισθεί τέλος το γεγονός της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας από την δράση αυτή.

ΕΠΙΠΕΔΟ 3

- Προτείνεται η δημιουργία ενός δικτύου προβολής μιας τουριστικής διαδρομής στην Αμφισσα αφού βέβαια προηγηθεί η ανάπλαση όλων των σημαντικών στοιχείων από άποψη πολιτιστικής κληρονομιάς, και λαογραφικού πλούτου που θα συνθέτουν αυτή τη διαδρομή. Ο τουρίστας (έστω και της μίας μέρας) που φτάνει μέχρι τους Δελφούς πρέπει να επισκέπτεται την Αμφισσα που θα έχει να του προσφέρει μια ιδιαίτερα αξιόλογη παρουσίαση ιστορικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η δράση αυτή ανάδειξης και προβολής της Αμφισσας θα περιλαμβάνει :

1. Συντήρηση και αναστήλωση νεοκλασικών κτιρίων
2. Μεταφορά και εμπλουτισμός του λαογραφικού μουσείου
2. Συντήρηση και αναστήλωση της οικίας του οπλαρχηγού Δυοβουνιώτη
3. Συντήρηση και αναστήλωση της οικίας του οπλαρχηγού Πανουργιά
4. Λειτουργία του υπό συντήρηση και αναστήλωση ιστορικού κτίριου (πρώτη Εθνοσυνέλευση) ως αρχαιολογικού μουσείου.
5. Ανάπλαση της " Χάρμαινας" (η παλιά συνοικία των Ταμπάκιδων στην Αμφισσα)

6. Δημιουργία νέου μικρού θεάτρου μέσα στο ιστορικό κάστρο της Αμφισσας (κάστρο της Ωριάς), που να εναρμονίζεται στο επιβλητικό περιβάλλον του κάστρου.

Έτσι ο τουρίστας θα έχει να κάνει μια μικρή διαδρομή στην Αμφισσα αλλά "πλούσια" και "περιεκτική" όσον αναφορά τις ιστορικές, λαογραφικές και πολιτιστικές μνήμες.

Για την συντήρηση και την αναστήλωση νεοκλασικών κτιρίων υπήρξε ενδιαφέρον αλλά δεν καρποφόρησε μέχρι σήμερα. Προτείνεται να δοθεί η πρωτοβουλία σε ομάδα μηχανικών που ζούν και κινούνται στην Αμφισσα έτσι ώστε να καταγραφεί, να αποτυπωθεί και να δοθούν οι τελικές προτάσεις για την επιλογή των νεοκλασικών που θα ενταχθούν στην "διαδρομή" επίδειξης. Ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην ανάπλαση των δυο ιστορικών οικιών, των οπλαρχηγών. Τα σπίτια αυτά βρίσκονται πολύ κοντά στο υπό ανάπλαση ιστορικό κτίριο που πρόκειται να στεγασθεί το αρχαιολογικό μουσείο.

Η συνέχιση της "ιστορικής διαδρομής" θα περιλαμβάνει την εξαιρετικής σημασίας συνοικία "Χάρμαινα" (παλιός οικισμός βυρσοδεψών), τον Βυζαντινό ναό του Σωτήρος που βρίσκεται πολύ κοντά στη Χάρμαινα και το ασύγκριτης ομορφιάς κάστρο της Ωριάς.

Η Χάρμαινα έχει "μαγέψει" όλους όσους την επισκέφθηκαν, έχει γίνει μάλιστα αποτύπωση του οικισμού από ομάδα του Ε.Μ.Π, αλλά δεν κινήθηκαν ακόμη εκείνα τα νήματα που θα την προάγουν και θα την αναδείξουν στο ευρύτερο τουριστικό κοινό. Η προσπάθεια αυτή ξεκινά τώρα με την πρωτοβουλία έμπειρων επιστημόνων σε θέματα αναπλάσεων και την ενεργό συμμετοχή μας και βοήθεια, ώστε να γίνει η πρώτη προσέγγιση και σύνταξη προμελέτης που θα προβάλλει την αναγκαιότητα και την ιστορική υποχρέωση για ενίσχυση του έργου αυτού της ανάπλασης, πιθανότατα από κάποιο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα.

Η παράθεση των στοιχείων που ακολουθούν για την Χάρμαινα καθώς και μια επίσκεψη στην συνοικία αυτή, ενθουσιάζουν και πείθουν για το σκοπό της ανάπλασής της που έχει ήδη καθυστερήσει αρκετά.

...

Πριν 4 περίπου αιώνες, στην Αμφισσα δημιουργήθηκε μια βιοτεχνία - φάμπρικα - την έλεγαν τότε. Στην βιοτεχνία αυτή κατασκεύαζαν τα ωραιότερα δερμάτινα της Ελλάδας, κίτρινα στο χρώμα και τα ονόμαζαν "μαροκίνια", τα επεξεργάζονταν δε με βελανίδια και διάφορα φυτά.

Η "φάμπρικα" αυτή στήθηκε στην άκρη της δυτικής πλευράς της πόλης σε μία καταπράσινη πλαγιά που έτρεχαν άφθονα νερά από τη Γκιώνα. Εκεί γύρω δημιουργήθηκε η Χάρμαινα δηλαδή ο οικισμός των βυρσοδεψών ή Ταμπάκιδων όπως ονομαζόταν, με οικήματα ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής σημασίας και ομορφιάς (σχήμα 8).

Αρκετοί κάτοικοι της Αμφισσας και ιδιαίτερα οι κάτοικοι της συνοικίας αυτής, άρχισαν να κατεργάζονται τα γιδόδέρματα καθώς εκείνη την εποχή, και αργότερα, η κτηνοτροφία ήταν αρκετά ανεπτυγμένη και με ευκολίες προμηθευόταν το ακατέργαστο δέρμα.

Ο οικισμός των Ταμπάκιδων (Χάρμαινα) ήταν κατά πάσα πιθανότητα οικισμός εργατών που πήγαιναν και εργαζόντουσαν στα Ταμπάκικα εργαστήρια. Η Χάρμαινα ήταν μια συνοικία με τη δική της ζωή, τις δικές της κοινωνικές συνθήκες. Χαρακτηριστικό είναι όπως αναφέρουν παλιοί χαρμαινιώτες ότι σπάνια κατέβαιναν στην αγορά στην Αμφισσα. Η ζωή τους περιοριζόταν όσο γινόταν στη Χάρμαινα.

Οι ιδιοκτήτες κατοικούσαν μέσα στα εργαστήριά τους στον όροφο. Απόδειξη το τζάκι που συναντάμε σε πολλά εργαστήρια. Αργότερα όμως λόγω της έντονης μυρωδιάς τα ταμπάκικα χρησιμοποιούνταν μόνο γαι εργαστήρια. Οι ιδιοκτήτες πήγαν και κατοίκησαν στα γύρω σπίτια.

Για την επεξεργασία του δέρματος χρειαζόταν άφθονο νερό και γι' αυτό οι Ταμπάκηδες εγκαταστάθηκαν σ' αυτή την περιοχή με τα πολλά τρεχούμενα νερά.

Οι ταμπάκηδες εκείνη την εποχή έκαναν τη δική τους "επανάσταση", πέρασαν από τον πρωτογενή στο δευτερογενή τομέα της οικονομίας, όπως λέμε σήμερα. Από αγρότες και κτηνοτρόφοι έγιναν βιοτέχνες και έμποροι. Με την πάροδο του χρόνου εκσυγχρονίστηκαν. Έκτισαν εργαστήρια προμηθεύτηκαν μηχανήματα της εποχής για να βελτιώσουν την ποσότητα και ποιότητα της παραγωγής τους. Τα μαγαζιά που έκτισαν δεν είχαν χωριστές ταμπέλες. Ξαν να ήταν μια συνεταιριστική μονάδα που λειτουργούσε κάτω από μια φίρμα - χωρίς φίρμα.

Μέχρι κάποια περίοδο μάλλον ως τον 18 αιώνα, μέρος της επεξεργασίας του δέρματος γινόταν εκτός των καταστημάτων σ' ένα κοινό χώρο όπου υπήρχε η πηγή με το νερό. Τότε οι ταμπάκηδες αναγκάστηκαν να κατασκευάσουν ένα κοινόχρηστο κτίριο δίπλα από την πηγή για να πλένουν τα δέρματα. Έτσι θα προστατεύονταν από τη βροχή και το κρύο το χειμώνα. Το κτίριο ήταν ανοικτό προς την ανατολή. Μεταξύ τους όριζαν την ώρα που ο καθένας θα πλένει τα δέρματα μέσα στο "Τουλασίδι". (σχήμα 9,10,11,12,13). Έτσι ονόμασαν το κοινόχρηστο αυτό κτίριο.

Η ονομασία Τουλασίδι ή Τουλασίρι προέρχεται από το Τούλας = δέρμα και τη λέξη σέρνω.

Μέχρι το 1955 η επεξεργασία του δέρματος στη Χάρμαινα γινόταν με τον παραδοσιακό τρόπο.

Από τότε και ύστερα οι βιοτέχνες (Ταμπάκηδες) εκσυγχρονίστηκαν. Αγόρασαν μηχανές τις τοποθέτησαν μέσα στα ιδιόκτητα μαγαζιά τους και με μεγάλες βαρέλες έπλεναν τα δέρματα. Έτσι σταμάτησαν να πηγαινόερχονταν στο "Τουλασίδι" που σαν κοινόχρηστος χώρος, πέρασε στο Δήμο. Ο εκσυγχρονισμός που έκαναν ήταν αναγκαίος καθώς λιγόστευαν τα εργατικά χέρια όσο πέρναγε ο καιρός, και οι εργάτες έβρισκαν άλλη απασχόληση.

Τα τελευταία χρόνια δεν δουλεύουν πια οι "μεγάλοι" Ταμπάκηδες που ξεκίνησαν πριν τόσους αιώνες στη Χάρμαινα, την επεξεργασία δέρματος. Αυτοί έκαναν περιουσίες, πέρασαν σε άλλα επαγγέλματα. Σπούδασαν τα παιδιά τους. Αυτοί που έμειναν ήταν τα παιδιά ή τα εγγόνια εργατών. Δύο - τρεις απόγονοι των παλαιών ταμπάκηδων ακόμη βρίσκονται στη Χάρμαινα.

..

Σήμερα εργάζονται 6 περίπου βιοτέχνες σε 3 βιοτεχνίες. Τα δέρματα που παράγουν είναι τα ίδια από την εποχή των παπούδων και πατεράδων τους.

Η σημερινή παραγωγή τους καταναλώνεται από πρατήρια της Αθήνας και τα δέρματα χρησιμοποιούνται για την κατασκευή δερματίνων ειδών, όπως χαρτοφύλακες, τσάντες, πορτοφόλια, γούνες και στην βιβλιοθεσία.

Τα ίδια κτίρια υπάρχουν και σήμερα. Επέζησαν στο πέρασμα πολλών αιώνων. Στο ισόγειο είναι το εργαστήριο που σήμερα έχει και τις μηχανές. στον πρώτο όροφο αερίζονται τα δέρματα κρεμασμένα ή καρφωμένα σε ξύλινα τελάρα.

Τα κτίρια είναι σκεπασμένα με κεραμύδια. Ο μισός τοίχος είναι κτισμένος με πέτρα και το άλλο μισό με χωματόπλινθα. (σχήμα 14, 15, 16). Τα κουφώματα είναι ξύλινα. Όμως το πάνω πάτωμα είναι ανοικτό από την ανατολική πλευρά. Μόνο για ασφάλεια έχουν τοποθετηθεί σαν κάγκελα κάθετα καδρόνια (βραχιόλια) δένδρινα. Αυτό διευκολύνει το γρήγορο στέγνωμα των δερμάτων.

Οι σημερινοί ταμπάκηδες δεν είναι νέοι. Είναι όλοι μέσης ηλικίας. Και απ' ότι φαίνεται δεν υπάρχει ανανέωση. Τα παιδιά των σημερινών βυρσοδεψών έφυγαν, απομακρύνθηκαν από το επάγγελμα. Ίσως αυτό να το προκάλεσαν και οι πατεράδες τους. Είναι πράγματι σκληρή δουλειά, και έτσι τα παιδιά τους δεν άντεξαν να ασχοληθούν με την επεξεργασία του δέρματος.

Όπως είναι σήμερα η Χάρμαινα, θα είναι δύσκολο σε λίγο να εργαστεί εκεί άνθρωπος. Οι συνθήκες εργασίας είναι απαράδεκτες. Τα κτίρια σιγά - σιγά καταστρέφονται. Η περιοχή ερημώνεται. Ανανέωση στο εργατικό δυναμικό δεν υπάρχει, ενώ αντίθετα το δέρμα έχει "πέραση" στην αγορά και αφήνει καλό μεροκάματο.

Χρειάζεται φροντίδα για τη συνοικία ολόκληρη, αλλά και για το ίδιο το επάγγελμα, διότι όπως είναι γνωστό τα ταμπάκικα της Χάρμαινας έθρεψαν γενιές ολόκληρες και μαζί με τον ελαιώνα ήταν πηγή πλούτου για τους κατοίκους.

Η Χάρμαινα δεν είναι μουσείο και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να το δει κανείς έτσι. Πρέπει να αναδειχθεί η συνοικία ολόκληρη σαν ένας χώρος που αξίζει και μπορεί να ζωντανέψει ξανά.

Για να σωθεί και να ζωντανέψει ξανά αυτή η συνοικία που έχει άφθονα παραδοσιακά στοιχεία πρέπει :

- Να συντηρηθούν και να αναστηλωθούν τα πιο πολλά κτίρια - σώζονται περίπου 35 καταστήματα.
- Να συγκεντρωθούν όλα τα παλιά εργαλεία βυρσοδεψίας (300 κομάτια περίπου υπολογίζονται), να συντηρηθούν, και να καταγραφεί η χρησιμότητα του καθενός με την ορολογία των παλιών ταμπάκηδων. Να καταγραφεί επίσης η κατεργασία του δέρματος, όπως αυτή εξελίχθηκε με το πέρασμα του χρόνου.
- Να δημιουργηθεί " βιοτεχνικό Μουσείο " στο Τουλασίδι ή σε άλλο κτίριο όπου θα τοποθετηθούν όλα τα παραπάνω εργαλεία και αντικείμενα σχετικά με την κατεργασία του δέρματος.
- Να αναπλαστεί η συνοικία σαν ολότητα διατηρώντας τον

παραδοσιακό της χαρακτήρα (παλιές βρύσες,καλντερίμια κ.λ.π)

- Να διαμορφωθούν κατάλληλα κτίρια που θα χρησιμοποιηθούν ως χώροι: φιλοξενίας, συνεδριακού τουρισμού, καφενείου, ταβέρνας, αίθουσας εκδηλώσεων - παραστάσεων, εκθέσεων. Έχει εκδηλωθεί μάλιστα το ενδιαφέρον ντόπιων ζωγράφων να κάνουν ατελιέ και εκθέσεις στη Χάρμαινα.
- Να επεκταθεί η δραστηριότητα στην επιτόπια καθετοποίηση του δέρματος σε δύο καταστήματα που θα εργάζονται ειδικευμένοι νέοι για την κατασκευή τουριστικών ειδών (πορτοφόλια, τσάντες, χαρτοφύλακες κ.α.) με αυτόματη διάθεση στο χώρο της Χάρμαινας (Λημοτική Επιχείρηση).
- Να δημιουργηθεί Χειροτεχνικό Κέντρο (με την επίβλεψη του ΕΟΜΜΕΧ) , όπου θα εκπαιδεύονται νέοι επαγγελματίες εκτός από το μέταλλο και το ξύλο και στο δέρμα. Ίσως φτάσουμε μάλιστα στο σημείο η παραγωγή της Χάρμαινας σε δέρμα να καταναλώνεται από καθετοποιημένες βιοτεχνίες.
- Να δημιουργηθεί πρότυπο εργαστήριο κατασκευής κουδουνιών στη Χάρμαινα.Η Αμφισσα ήταν η πόλη με τα μοναδικά σ'όλη την Ελλάδα εργαστήρια που κατασκεύαζαν τα γλυκόχηρα και αρμονικά κουδούνια.Λειτουργούσαν περίπου 15 εργαστήρια και απασχολούσαν πάνω από 150 εργάτες.Σήμερα έχουν απομείνει μόνο τρεις γέροντες που γνωρίζουν την τέχνη του καλού κουδουνά.

Ο προλογισμός μιας τέτοιας δράσης ανάπλασης της Χάρμαινας πλησιάζει το 1 δισ. δεδομένου ότι πρέπει να γίνουν και απαλλοτριώσεις, και βασικά έργα υποδομής εκτός όλων των παραπάνω που αναφέρθηκαν.θα μπορούσε όμως να ενταχθεί σε Κοινοτικό Πρόγραμμα και να τύχει σημαντικής επιχορήγησης.

Η συνοικία αυτή πρέπει να σωθεί και να ζωντανέψει πάλι, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στην Ελλάδα συγκεντρωμένες βιοτεχνίες όπως στην Αμφισσα, που να επιβιώνουν ακόμη και σήμερα . Φιλοδοξούμε η Σαλωνίτικη "φάμπρικα" δέρματος του 17ου αιώνα να δώσει ξεχωριστή ζωή στην πόλη του 21ου αιώνα, και ποιός ξέρει ίσως ξανακουστεί να γυρίζει μέσ' τη νύχτα στα στενά της Χάρμαινας, το ξακουστό "στοιχειό" που συντρόφευε τους ταμπάκηδες.

Η "ιστορική διαδρομή" στην Αμφισσα πρέπει να συνεχιστεί με την επίσκεψη στον Βυζαντινό ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, που διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση , αν και πέρασαν 9 αιώνες από την κατασκευή του.Η όλη τεχνική του ναού και τα υλικά που μεταχειρίσθηκαν για την κατασκευή του, δεν άφησαν τον καταλύτη χρόνο να φθείρει το υπέροχο αυτό μνημείο και να το αφανίσει. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού αυτού θαυμάσιο και διατηρήται σε πολύ καλή κατάσταση.

Η διαδρομή τελειώνει με την επίσκεψη του φημισμένου κάστρου της Ωριάς που με την επιβλητικότητά του μαγεύει τον επισκέπτη .Προτείνεται η κατασκευή ενός υπαίθριου θεάτρου που να εναρμονίζεται όμως στο περιβάλλον του κάστρου.

Είναι σημαντικό τέλος να τονισθεί η σημασία της προβολής μιας τέτοιας "ιστορικής πορείας" στην Αμφισσα μέσα από:

-ειδικές εκδόσεις τουριστικών - διαφημιστικών φυλλαδίων και εντύπου υλικού γενικότερα

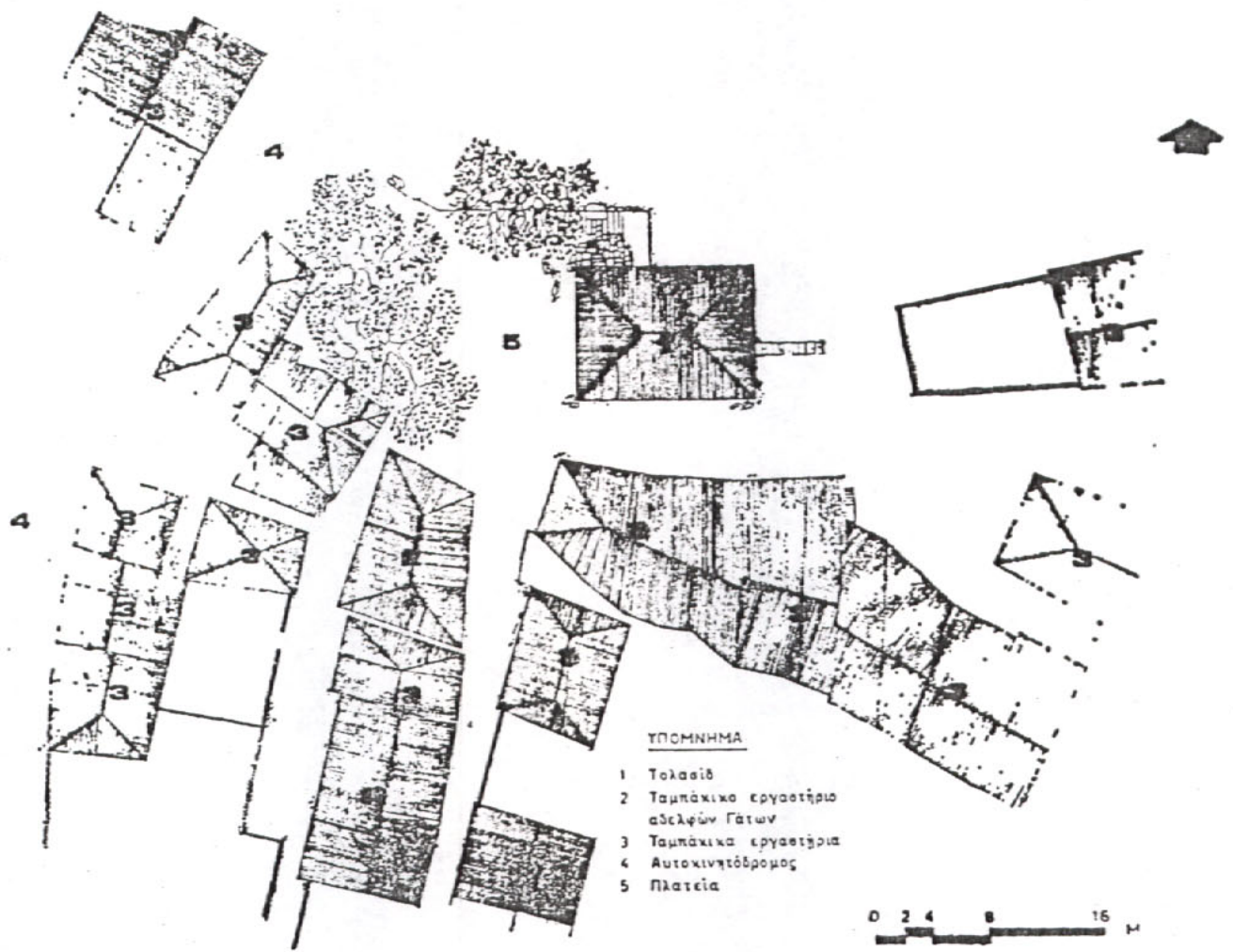
-παραγωγή ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών

-ευρύτερη προβολή και διαφήμιση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό

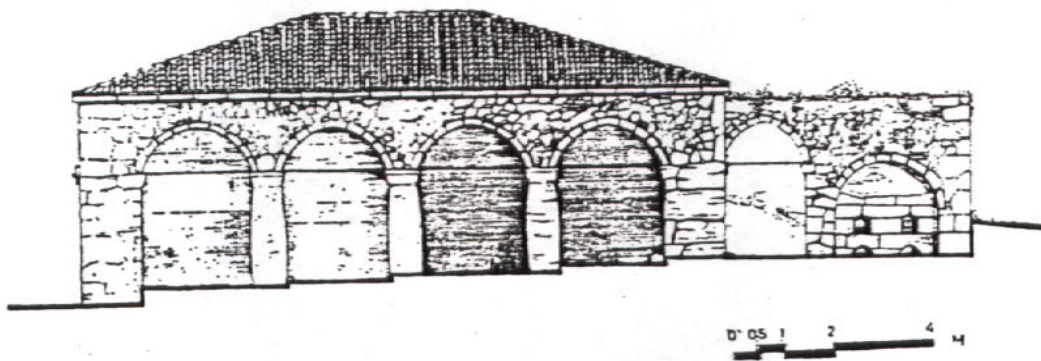
-οργάνωση υποδοχής και φιλοξενίας φορέων τουριστικού ρεπορτάζ σε διεθνές επίπεδο

-έκδοση ενός τουριστικού οδηγού, πολυτελούς κατασκευής, προβάλλοντας τα αξιοθέατα ολόκληρου του νομού, δίνοντας όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που ενδιαφέρουν τον επισκέπτη. (Τι να επισκεφθεί, πώς να φτάσει εκεί, ποιές ώρες λειτουργεί, που να μείνει, τι αξίζει να ψωνήσει κ.λ.π.).

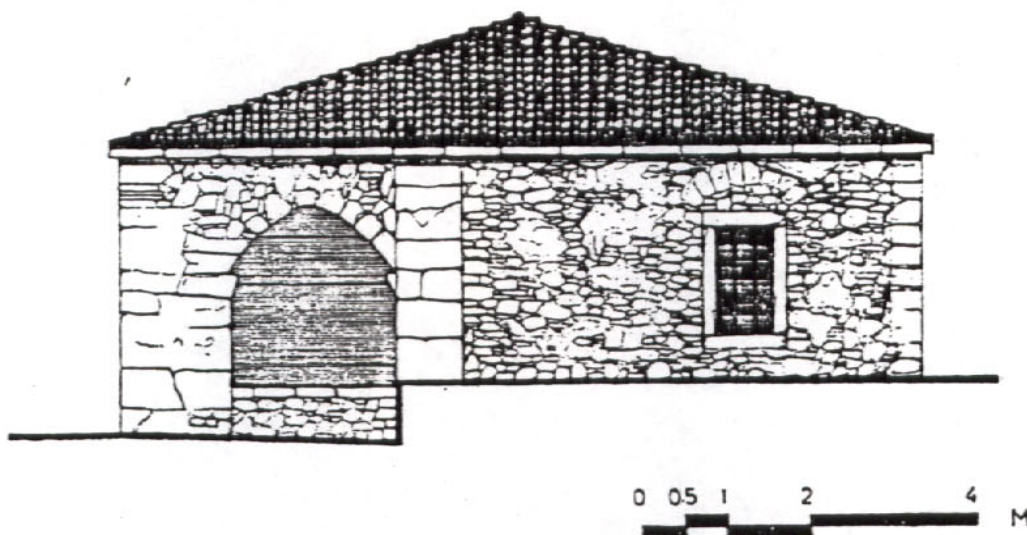
Ολή την παραπάνω δράση προβολής θα μπορούσε να υλοποιήσει μια Δημοτική Επιχείρηση για την οποία γίνεται λόγος παρακάτω.

Σχήμα 8: Τοπογραφικό της "Χάρμαινας"

Σχήμα 9: Τουλασίδι-Μεσημβρινή όψη

Σχήμα 10: Τουλασίδι-Ανατολική όψη